

Parlamentul României
Camera Deputaţilor
Grupul parlamentar al S.O.S. ROMÂNIA

București,
Nr.35-20/234/18.06.2025

CĂTRE

Doamna Secretar General IOANA BRAN-VOINEA

Vă transmitem, anexat, sesizarea de neconstituționalitate la Legea pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă nr.31/2002 privind interzicerea organizaţiilor, simbolurilor şi faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid contra umanităţii şi de crime de război, precum şi pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea şi combaterea antisemitismului formulată pentru PLx168/2025 și semnată de 98 de deputați.

Cu deosebită considerație,

Lider al Grupului parlamentar AUR

ENACHE MIHAI ADRIAN

Lider al Grupului parlamentar
S.O.S.România
IONEL GOIDESCU

Grupul Parlamentar S.O.S Romania
Telefon: 021.414.1802, e-mail: grupsosromania@cdep.ro

Parlamentul României

Camera Deputaţilor

Grupul parlamentar AUR

Grupul parlamentar S.O.S ROMANIA

Grup parlamentar POT

Către,

CURTEA CONSTITUTIONALA A ROMANIEI

DOMNULE PREŞEDINTE

Subsemnaţii deputaţi înscrişi în lista anexă la prezenta cerere, formulăm, în temeiul art.146 lit.a) din Constituţia României, revizuită şi republicată şi ale art.138 alin.(3) din Regulamentul Camerei Deputaţilor, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaţilor nr.8/1994, publicată în M. Of. nr.50/25 februarie 1994, republicat în M. Of. nr.72/26 ianuarie 2024, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi ale art.II alin.(1) lit.a) şi art. 15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale a României, republicată în Monitorul Of., nr.807/3 decembrie 2010, cu modificările şi completările ulterioare, formulăm prezenta

OBIECŢIE DE NECONSTITUŢIONALITATE

a prevederilor Legii pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă nr.31/2002 privind interzicerea organizaţiilor, simbolurilor şi faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid contra umanităţii şi de crime de război, precum şi pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea şi combaterea antisemitismului (PLx168/2025, L125/2025), în forma aprobată de Camera Deputaţilor.

Obiecţia priveşte neconstituţionalitatea legii în ansamblul său, şi, în principal, a următoarelor prevederi din legea susmenţionată:

-Art.I pct.3 care are următorul conţinut: „ Art.2 lit.b^{1}) *prin materiale fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe se înţelege: imagini, mesaje text, conţinut audiovideo, cărţi, articole, alte documente şi materiale de propagandă, precum şi alte asemenea reprezentări, care transmit idei, concepţii sau doctrine fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe."*

-Art.I pct.4 lit.f), care are următorul conţinut: „Art.2 f) *prin Mişcarea Legionară se înţelege o organizaţie fascistă din România care a activat în perioada 1927-1941 sub denumirile de «Legiunea Arhanghelul Mihail», «Garda de Fier»,« Partidul Totul pentru Ţară».*"

-Art.I pct.5 care are următorul conţinut: „ Art.3 (1) *Constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi iniţierea sau constituirea unei organizaţii cu caracter fascist, legionar, rasist ori xenofob, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unui astfel de grup."*

-Art.I pct.6 care are următorul conţinut: „Art.4 (2^1) *Distribuirea sau punerea la dispoziţia publicului, în orice mod, de materiale fasciste, legionare, rasiste şi xenofobe constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la un an la 5 ani şi interzicerea unor drepturi."*

-Art.I pct.9 care are următorul conţinut: „ Art.5 *Fapta persoanei de a promova, în public, cultul persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid, contra umanităţii şi de război, al persoanelor care au făcut parte din conducerea organizaţiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe, precum şi fapta de a promova, în public, idei, concepţii sau doctrine fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe, în sensul art.2 lit.a) se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau amendă şi interzicerea unor drepturi "*

-Art.I pct.10 care are următorul conţinut: „Art.6 (1) *Negarea, contestarea, aprobarea, justificarea sau minimalizarea în mod evident, prin orice mijloace, în public, a holocaustului ori a efectelor acestuia se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani şi interzicerea unor drepturi.* (2) *Negarea, contestarea, aprobarea, justificarea sau minimalizarea în mod evident, prin orice mijloace, în public, a genocidului, a crimelor contra umanităţii şi a crimelor de război, astfel cum sunt definite în dreptul internaţional, în Statutul Curţii Penale Internaţionale şi în Carta Tribunalului Militar Internaţional înfiinţat prin Acordul de la Londra, la data de 8 august 1945, a Tribunalului Penal Internaţional pentru fosta Iugoslavie, a Tribunalului Penal Internaţional pentru Rwanda sau a oricărui altui tribunal penal internaţional înfiinţat prin instrumente internaţionale relevante şi a căror competenţă este recunoscută de statul roman, ori a efectelor acestora se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani şi interzicerea unor drepturi."*

- **Art.I pct.12** care are următorul conţinut: „ Art.6 (3) *Săvârşirea faptelor prevăzute la alin.(1), (2) şi (2^1) prin intermediul unui sistem informatic constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani."*

-Art.I pct.14 care are următorul conţinut: „ Art.12 *Se interzice ridicarea sau menţinerea în locuri publice, cu excepţia muzeelor, a unor statui, grupuri statuare, plăci comemorative, referitoare la persoanele vinovate de săvârşirea infracţiunilor de genocid, contra umanităţii şi de război, precum şi la persoanele care au făcut parte din conducerea organizaţiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe."*

-Art.I pct.15 care are următorul conţinut: „Art.13 (2) *Se interzice, de asemenea, acordarea numelor persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid, contra umanităţii şi de război, precum şi al persoanelor care au făcut parte din conducerea organizaţiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe, unor organizaţii, cu sau fără personalitate juridică.*"

- **Art.II pct.1** care are următorul conţinut: „Art.2 - lit.d) *prin materiale antisemite se înţeleg: imagini, mesaje text, conţinut audiovideo, cărţi, articole, alte documente şi materiale de propaganda,*

precum și orice alte asemenea reprezentări, care transmit idei, concepții sau doctrine care promovează antisemitismul."

- **Art.II pct.2** care are următorul conținut: „Art.4 (1) *Distribuirea sau punerea la dispoziția publicului, prin orice mijloace, de materiale antisemite constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi.* (2) *Dacă fapta prevăzută la alin.(1) este comisă prin intermediul unui sistem informatic limita de pedeapsă se majorează cu jumătate.* (3) *Nu constituie infracțiune fapta prevăzută la alin.(1) sau (2), dacă este săvârșită în interesul artei sau științei, cercetării ori educației sau în scopul dezbaterii unor aspect de interes public."*

Considerăm că aceste prevederi **sunt în contradicție**, în principal, cu următoarele dispoziții constituționale: **art.1 alin.(3) privind statul de drept și alin.(5) privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor; art. 4 privind nediscriminarea; art.6 alin.(2) privind dreptul la identitate; art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi; art.20 privind tratatele internaționale și drepturile omului; art.26 privind viața intimă, familială și private; art.29 privind libertatea conștiinței; art.30 alin.(1) și (2) privind libertatea de exprimare; art.31 privind dreptul la informație; art.32 privind dreptul la învățătură; art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drpeturi sau al unor libertăți.**

I. Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

1. În conformitate cu prevederile art.146 lit.a) din Constituție, controlul prealabil sau apriori de constituționalitate se exercită la sesizarea a 50 de deputați sau 25 de senatori.

2. Competența Curții Constituționale de a exercita controlul prealabil de constituționalitate este prevăzută și în art.II și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

3. Obiecția de neconstituționalitate se formulează în termen de 5 (cinci) zile de la data depunerii legii la Secretariatul General al Camerei decizionale sau în termen de 2 zile dacă legea a fost adoptată cu procedură de urgență. Menționăm că Legea vizată de obiecție a fost adoptată în plen la data de 11.06.2025 și depusă la Secretariatul General al Camerei Deputaților în data de 16.06.2025, astfel încât vă rugăm să constatați că sesizarea a fost făcută în termenul de 5 cinci zile prevăzut de lege.

4. Obiecția de neconstituționalitate trebuie susținută de 50 de deputați.

Din listele atașate, vă rugăm să observați că această condiție este îndeplinită.

Pentru toate aceste considerente, solicităm Curții Constituționale să constate că obiecția de neconstituționalitate referitoare la Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență nr.31/2002 privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război, precum și pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului (PLx168/2025,L125/2025) este admisibilă.

II. Motivarea obiecției. Critici de neconstituționalitate ale Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență nr.31/2002 privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război, precum și pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului (PLx168/2025, L125/2025)

Vom argumenta, în cele ce urmează, modul în care prevederile acestei legi încalcă dispozițiile constituționale.

II.1. Încălcarea art. 75 și art. 76 alin. (3) din Constituția României republicată

Respectarea art. 75 și a art. 76 alin.(3) din Constituție reprezintă fundamentul dezbaterilor democratice din Parlament și, care, prin substratul lor de valoare, presupun un schimb de idei între cei ce exercită suveranitatea națională. Evitarea sau limitarea dezbaterilor parlamentare printr-un abuz de competență, fără a respecta prevederile constituționale exprese în acest sens, denotă o atingere adusă înseși unei valori fundamentale a statului, și anume caracterului său democratic.

Dezbaterile parlamentare în forma lor comună/ generală sunt în mod intrinsec legate de democrație, astfel că orice abatere de la aceasta trebuie să fie realizată numai în condițiile și limitele stabilite prin Constituție. Nesocotirea acestei valori supreme plasează destinatarul normei juridice într-o situație de perpetuă insecuritate juridică. Așadar, deși la o primă vedere Camera Deputaților nu a respectat doar un aspect procedural, poate formal, în realitate, consecințele pe care această neregularitate le implică sunt grave, afectând ideea de democrație și de securitate juridică în substanța lor."

Totodată, astfel cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012, "în domeniul dreptului parlamentar, principala consecință a naturii elective a mandatului reprezentativ și a pluralismului politic o constituie principiul pe care doctrina l-a consacrat în mod sugestiv «majoritatea decide, opoziția se exprimă». Majoritatea decide, întrucât, în virtutea mandatului reprezentativ primit de la popor, opinia majoritară este prezumat că reflectă sau corespunde opiniei majoritare a societății. Opoziția se exprimă, ca o consecință a aceluiași mandat reprezentativ care fundamentează dreptul inalienabil al minorității politice de a-și face cunoscute opțiunile politice și de a se opune, în mod constituțional și regulamentar, majorității aflate la putere. Aplicarea principiului «majoritatea decide, opoziția se exprimă» asigură, pe de o parte, legitimitatea guvernării și, pe de altă parte, condițiile pentru realizarea alternanței la guvernare."

Regula majorității implică, în mod necesar, în cadrul procedurilor parlamentare, evitarea oricăror mijloace care ar conduce la o manifestare abuzivă din partea majorității sau a oricăror mijloace obstrucționiste care ar avea drept scop împiedicarea desfășurării normale a procedurii parlamentare (a se vedea de exemplu Decizia nr. 649 din 24 octombrie 2018, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I nr. 1045 din 10.12.2018).

Or, principiul majoritatea decide, opoziția se exprimă implică, în mod necesar, un echilibru între necesitatea de exprimare a poziției minorității politice cu privire la o anumită problemă și evitarea folosirii mijloacelor de obstrucție, în scopul asigurării, pe de o parte, a confruntării politice din Parlament, deci a caracterului contradictoriu al dezbaterilor, și, pe de altă parte, a îndeplinirii de către acesta a competențelor sale constituționale și legale.

Cu alte cuvinte, parlamentarii, fie că provin din rândul majorității, fie că provin din cel al opoziției, trebuie să se abțină de la exercitarea abuzivă a drepturilor procedurale şi să respecte o regulă de proporționalitate, de natură să asigure adoptarea deciziilor ca urmare a unei dezbateri publice prealabile. Atât în procesul legislativ, cât şi în activitatea de control parlamentar asupra Guvernului sau în realizarea celorlalte atribuții constituționale, parlamentarii, în exercitarea mandatului, sunt, potrivit prevederilor art. 69 alin.(1) din Legea fundamentală, «în serviciul poporului». Dezbaterea parlamentară a problemelor importante ale națiunii trebuie să asigure respectarea valorilor supreme consacrate de Legea fundamentală, precum statul de drept, pluralismul politic şi democrația constituțională". Acesta este motivul pentru care Curtea Constituțională a considerat că „este necesară exercitarea cu bună-credință a drepturilor şi obligațiilor constituționale atât de către majoritatea, cât şi de minoritatea parlamentară, precum şi cultivarea unei conduite a dialogului politic, care să nu excludă aprioric consensul, chiar dacă motivațiile sunt diferite, atunci când miza este interesul major al națiunii" (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012).

II.2 Încălcarea art.26 şi art.29, art.30, coroborat cu art.1 alin.(3) şi cu art. 20 din Constituția României republicată

Art.26 din Constituție garantează respectarea şi ocrotirea vieții intime, familiale şi private a omului şi are următorul conținut: *„(1) Autoritățile publice respectă şi ocrotesc viața intimă, familială şi privată. (2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri."*

Art.29 alin. (1) şi (2) din Constituție garantează libertatea conştiinței şi are următorul *conținut: „(1) Libertatea gândirii şi a opiniilor, precum şi libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.(2) Libertatea conştiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță şi de respect reciproc."*

Art.30 din Constituție reglementează libertatea de exprimare şi are următorul conținut: *„(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor şi libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. (2) Cenzura de orice fel este interzisă. (...)"*

Art. 1 alin. (3) consacră **caracterul de stat de drept şi democratic al statului român.**

Art. 20 consacră **prioritatea reglementărilor internaționale mai favorabile privind drepturile omului asupra legilor interne.**

Susținem încălcarea normelor constituționale precitate în considerarea următoarelor **argumente:**

1.Potrivit art.1 alin.(3) România este declarată stat de drept şi democratic, în care prima valoare supremă şi garantată este demnitatea omului.

Contrar acestor dispoziții, normele pe care le criticăm încalcă valorile constituționale referitoare la statul de drept, care are ca trăsătură fundamentală respectarea drepturilor şi a libertăților fundamentale, între care se regăseşte şi libertatea de exprimare.

Această libertate se află într-o relaţie indispensabilă cu demnitatea umană, dat fiind faptul că pune persoana în permanenţă în situaţia de a se autocenzura, afectându-i raţionamentul, dar şi dreptul persoanei de a dispune de ea însăşi, drept garantat de art.26 din Constituţie.

2. El creează **o insecuritate juridică** extrem de periculoasă pentru cetăţeni. Conform doctrinei[1] şi jurisprudenţei constituţionale, **în conţinutul statului de drept este inclus şi principiul securităţii juridice.** Curtea Constituţională a statuat că acest principiu *"constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept"*[2]*şi a subliniat că el "exprimă, în esenţă, faptul că cetăţenii trebuie protejaţi împotriva unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurităţi pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze".*[3]

3. Art. 30 consacră în alin.(1) faptul că libertatea de exprimare este garantată în toate formele în care aceasta se poate manifesta, aceste forme fiind expres prevăzute în textul constituţional.

4.Libertatea de exprimare, garantată ca libertate fundamentală cetăţenească, permite subiecţilor de drept să participe la viaţa politică, socială, şi culturală, manifestându-şi public gândurile, opiniile, credinţele etc., în coordonatele juridice expres prevăzute de lege. **Libertatea de exprimare nu poate fi concepută fără libertatea de opinie, libertatea de exprimare fiind o condiţie sine qua non a unei veritabile democraţii pluraliste.** Libertatea de exprimare, garantată de art.10 din Convenţia Europeană a drepturilor Omului, fundamentul esenţial al unei societăţi democratice, presupune din partea statelor nu numai o **obligaţie generală, negativă, de a se abţine de la orice îngrădiri**, dar şi **o obligaţie pozitivă de a asigura caracterul pluralist al informaţiei, transmiterea liberă prin mijloace tehnice sau orice alte forme de expresie.**

Încă de la prima sa hotărâre importantă în acest domeniu, pronunţată în Cauza Handyside împotriva Regatului Unit, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudenţa sa subsecventă în materie, că ***„libertatea de exprimare, consacrată în paragraful 1 al art. 10 constituie unul din fundamentele esenţiale ale unei societăţi democratice, una din condiţiile primordiale ale progresului ei“.*** Sub rezerva paragrafului 2 din acelaşi text, **libertatea de exprimare priveşte nu numai *„informaţiile“* sau *„ideile“* apreciate favorabil sau considerate ca inofensive sau indiferente, dar şi pe cele care contrariază, şochează sau neliniştesc;** aceasta este **ingerinţa pluralismului, a toleranţei şi a spiritului de deschidere într-o societate democratică.** Instanţa europeană a evidenţiat întotdeauna *„importanţa crucială a libertăţii de exprimare ca una dintre condiţiile prealabile ale unei bune funcţionări a democraţiei“.* De asemenea, a decis că, astfel cum apare consacrată de art.10 din Convenţie, libertatea de expresie este însoţită de excepţii care impun o interpretare restrictivă, iar nevoia de a opera restrângeri ale acestei valori fundamentale a unei societăţi democratice trebuie să fie stabilită în mod convingător. Exerciţiul libertăţii de exprimare poate comporta anumite restrângeri şi condiţionări, potrivit legii, tocmai pentru ca drepturile şi libertăţile garantate de Constituţie cetăţenilor, interesele acestora şi, implicit, ordinea, sănătatea şi morala publică să nu fie afectate.

---

[1] Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu în Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu (coord.), *Cionstituiţia României, Comentariu pe articole,* Ed. C.H. Beck, ed. 3, Bucureşti, 2022, p. 10.
[2] Prin Decizia CCR ne. 210/2014, publicată în M. Of. nr. 418 din 5 iunie 2014.
[3] Prin Decizia CCR ne. 51/2012, publicată în M. Of. nr. 90 din 3 februarie 2012.

5.Având în vedere faptul că textul de lege se referă la **exprimarea unor opinii, idei, concepţii, doctrine, imagini, mesaj text, conţinut audio video, cărţi, articole** şi, ca atare, la un **aspect de interes public,** marja de apreciere acordată statului este, în principiu, una restrânsă.

Prin adoptarea legii atacate şi instituirea cenzurii se realizează o ingerinţă a Parlamentului asupra libertăţii de exprimare, informare şi învăţătura astfel că, aplicând testul de proporţionalitate, aceasta nu îşi găseşte justificarea raportat la exigenţele indicate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, sub aspectul scopului legitim şi al măsurii adecvate, necesară într-o societate democratică, nepăstrând justul echilibru între interesele colective şi cele individuale.

6.Conform art.10 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale raportat la art.20 din Constituţia României, în condiţiile în care art.7 din Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme şi expresii ale rasismului şi xenofobiei prin intermediul dreptului penal, prevede că statele semnatare au obligaţia de a respecta drepturile fundamentale şi principiile juridice fundamentale, inclusiv libertatea de exprimare şi de asociere, rezultă că **legea care face obiectul prezentei excepţii este contrară acestor principii europene.**

Vă rugăm să observaţi că noua reglementare lărgeşte cadrul de aplicare a obiectului material al infracţiunii prev.de art.369 Cod penal respectiv infracţiunea de incitare la violenţă, ură şi discriminare, prin adăugarea ca şi materiale interzise a fi folosite, prin completarea obiectului material al faptei, materialele audio – video, cărţi şi articole. Dacă prin pct.3 din lege sunt interzise publicarea de material audiovideo, cărţi, articole, documente etc. asta vine în contradicţie cu prevederile art.8 din noua lege care arata că *"nu constituie infracţiune... daca este săvârşita in interesul artei sau ştiinţei, cercetării ori educaţiei"*. Ori, **nu se determină un criteriu obiectiv şi clar: cine, când, cum şi în ce moment se determină dacă materialul audiovideo, sau textele scrise, documentele pot fi publicate şi au/nu au caracterul de materiale antisemite, xenofobe sau discriminatorii, ştiinţifice, educative sau de artă.**

7. Potrivit art. 20 din Constituţie, în materia drepturilor omului, normele internaţionale mai favorabile au prioritate faţă de cele interne.

Putem constata că legea pe care o contestăm instituie prevederi mai puţin favorabile decât prevederile europene mai sus enunţate, în acest fel realizându-se o încălcare a art. 20 din Constituţie.

II. 3. Încălcarea art.1 alin. (5) din Constituţie.

1.Analizând prevederile legii pe care o criticăm, constatăm **caracterul vag, imprecis, al multora din dispoziţiile acesteia.**

Prin conţinutul său normativ, legea dedusă controlului de constituţionalitate aduce atingere principiului previzibilităţii şi clarităţii normelor, aşa cum acesta îşi găseşte expresia în prevederile art.1 alin. (5) din Constituţie.

Observăm caracterul imprecis, vag, care poate determina abuzuri din partea autorităţilor publice cu atribuţii în domeniul determinării şi sancţionării unor asemenea fapte. Exemplificăm cu: *„precum şi **alte asemenea reprezentări care transmit idei, concepţii sau doctrine fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe** (art.I pct.3)"; „aderarea sau **sprijinirea, sub orice formă, a unui asemenea grup** (art.I pct.5);" „negarea, contestarea, aprobarea, justificarea sau minimalizarea **în mod evident, prin orice mijloace** (art.I pct.10, 11)"; „**orice alte asemenea reprezentări** (art.II pct.1)" ; „prin **orice mijloace** (art.II pct.2)".*

2.Acest mod de redactare a normelor juridice încalcă principiul calității legii, al preciziei conținutului, al previzibilității acesteia, impuse de art.1 alin.(5) din Constituție și desprinse din jurisprudența celor două Curți Europene, de la Luxemburg și de la Strasbourg.

Modul evaziv în care sunt redactate textele pe care le-am menționat anterior încalcă prevederile Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, în special prevederile art.1 alin.(2), art.8 alin.(3) și (4).

Curtea Constituțională a României a sancționat în mod constant încălcarea principiului calității și previzibilității legii.

După cum se remarcă în doctrină,[4] în jurisprudența sa de după 2010 Curtea Constituțională a devenit constantă în a susține că *"deși textele constituționale nu stabilesc în mod expres exigențe privitoare la calitatea legislației"*, inspirată însă din jurisprudența CEDO, ea *"a stabilit o serie de criterii ce trebuie respectate, în activitatea de legiferare"*.[5]

Astfel, Curtea a decis că *"legea trebuie să **întrunească cele trei cerințe de calitate,** care rezultă din ar. 1 alin. (5) din Constituție-**claritate, precizie și previzibilitate.** Curtea a statuat că **respectarea legilor este obligatorie,** însă **nu se poate pretinde unui subiect de drept să respecte o lege care nu este clară, precisă și previzibilă,** întrucât **acesta nu își poate adapta conduita în raport de ipoteza normativă a legii"**.*[6]

Referitor la aceste cerințe, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în mod constant, statuând că o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, le nevoie, poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita (Hotărârea din 29 martie 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, Hotărârea din 23 septembrie 1998, pronunțată în Cauza Petra împotriva României), iar cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă (Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza Sunday Times împotriva Regatului Unit). De asemenea, Curtea a constatat că impunerea de reguli noi fără reglementarea unei soluții legislative pentru situația tranzitorie și a unui termen adecvat și rezonabil care să permită destinatarilor normei să răspundă noilor cerințe legislative demonstrează lipsa de previzibilitate și de coerență legislativă și este contrară principiului securității raporturilor juridice civile care constituie o dimensiune fundamentală a statului de drept.

3. Respectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative constituie **un veritabil criteriu de constituționalitate,** claritatea și previzibilitatea normei trebuie să caracterizeze conținutul normativ al oricărei legi, însă, în materia drepturilor și libertăților fundamentale, aceste cerințe dobândesc conotații deosebite.

4.Din această perspectivă, dar și în scopul protejării efective a drepturilor cetățenilor români, era necesară **includerea în mod expres a unor criterii în textul legii de a se putea realiza o configurare explicită a conceptelor și a noțiunilor folosite în noua reglementare, pentru a se**

---

[4] Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu în Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu (coord.), *Cionstituția României, Comentariu pe articole, op. cit.*, ed. 3, 2022, pp. 18-19.

[5] Decizia CCR nr. 106/2014, publicată în M. Of. nr. 238 din 3 aprilie 2014.

[6] Decizia CCR nr. 903/2010, publicată în M. Of. nr. 584 din 17 august 2010 și Decizia CCR nr. 1/2014, publicată în M. Of. nr. din 19 februarie 2014.

asigura înțelegerea lor corectă și a se evita interpretările greșite și crearea unei practici judiciare neunitare în materie de tragere la răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute și pedepsite în această lege.

5.În aparență, inexistența oricăror criterii în conținutul normei de încriminare poate conduce la concluzia că aceste infracțiuni vizează orice fel de criteriu; **în realitate, această imprecizie în reglementare lasă loc subiectivismului și arbitrariului în aplicare.**

În plus, **lipsa de previzibilitate a normei nu permite destinatarului normei o corectă raportare la sfera de aplicare a infracțiunii, ceea ce conduce la insecuritate juridică.** Formularea propusă prin norma criticată, prin maxima ei generalitate, nu numai că nu permite distingerea infracțiunilor ce sancționează antisemitismul, rasismul și xenofobia de alte fapte, dar creează și insecuritate juridică prin aceea că atât cetățenii, cât și autoritățile însărcinate cu combaterea acestui tip de fenomen infracțional sunt liberi să aplice, în realitate, propriul cod de valori.

6.Practica jurisdicțională de soluționare a sesizărilor privind neconstituționalitatea unor prevederi legale a demonstrat că, dată fiind dinamica și particularitățile procesului legislativ, pot apărea neconcordanțe importante între lege și Constituție. Curtea Constituțională a reținut, de pildă, că *exigențele statului de drept privesc scopurile majore ale activității sale, iar pentru a fi asigurată „domnia legii" este necesară subordonarea statului față de drept, asigurarea acelor mijloace care să permită dreptului să cenzureze opțiunile politice și, în acest cadru, să pondereze eventuale tendințe abuzive, discreționare ale structurilor etatice. Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea legilor și tuturor actelor normative cu aceasta, existența regimului de separație a puterilor publice, care trebuie să acționeze în limitele legii, și anume în limitele unei legi ce exprimă voința generală. Statul de drept consacră o serie de garanții, inclusiv jurisdicționale, care să asigure respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor prin autolimitarea statului, respectiv încadrarea autorităților publice în coordonatele dreptului.*

7. Chiar și **Consiliul Legislativ, prin avizul nr. 125/06.05.2025** a făcut numeroase observații referitoare la nerespectarea normelor de tehnică legislativă, precum și pe conținutul textelor propunerii legislative ce face obiectul prezentei sesizări, dintre care enumerăm:

- Propunerea legislativă trebuie să asigure un climat social mai sigur, mai tolerant, și să fie bine concepută, clar definită și aplicată cu respect pentru libertățile fundamentale, în special pentru libertatea de exprimare, și nicidecum pentru crearea unor posibilități legale care să permită luarea unor măsuri radicale precum interzicerea unor drepturi garantate prin Constituție.

- Sfera *„persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid, contra umanității și de război"*, astfel cum sunt definite la art. 2 lit. c) ar putea să se suprapună, în ceea ce privește persoanele din conducerea organizațiilor al căror caracter criminal a fost constatat prin hotărârea unei instanțe penale internaționale, cu sfera *„persoanelor care au făcut parte din conducerea organizațiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe"*, la care se referă textul propus prin proiect, fiind necesară completarea acestuia cu o definiție a acestei din urmă noțiuni, astfel încât să se evite instituirea unor reglementări redundante.

- Definirea expresă a noțiunii de *„persoană care a făcut parte din conducerea organizațiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe"* se impune și din punct de vedere al necesității instituirii unor incriminări clare, previzibile și accesibile, întrucât simpla referire la respectivele organizații, fără precizarea criteriului utilizat pentru includerea lor în respectivele categorii, nu este suficientă pentru determinarea precisă a sferei acestora. Avem în vedere faptul că textul nu ar putea să se refere

decât la acele organizații al căror caracter fascist, rasist sau xenofob a fost constatat prin hotărârea definitivă a unei instanțe judecătorești, similar definiției din cuprinsul art.2 lit.c), întrucât, în caz contrar, textul s-ar aplica arbitrar.

- În cuprinsul normei de incriminare trebuie prevăzute şi criterii clare referitoare la atribuțiile pe care le îndeplinea o persoană în cadrul respectivei organizații, astfel încât să poată fi considerată a fi făcut parte din *„conducerea"* acesteia.

- Noțiunea de *„materiale de propagandă"* ar trebui să fie definită pentru a nu lăsa loc de interpretări, deoarece este necesară explicitarea acesteia prin descrierea materialelor care sunt incluse ca fiind de propagandă.

Regretabil este însă faptul că avizul este favorabil, ceea ce nu concordă cu conținutul observațiilor mai sus evocate.

Chiar dacă avizul Consiliului Legislativ nr. 125/06.05.2025 este favorabil, analiza acestuia evidențiază multiple deficiențe grave atât în respectarea normelor de tehnică legislativă, cât şi în conținutul propunerii legislative. În mod concret, avizul confirmă existența unor reglementări insuficient definite şi susceptibile de interpretări arbitrare, ceea ce afectează aplicabilitatea şi previzibilitatea legii.

Astfel, Consiliul Legislativ subliniază necesitatea clarificării unor termeni esențiali, precum „persoanele care au făcut parte din conducerea organizațiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe", în vederea evitării suprapunerii acestora cu alte categorii reglementate şi a aplicării abuzive a legii. Totodată, este remarcată absența unor criterii clare pentru definirea rolului de conducere în cadrul acestor organizații, ceea ce poate duce la interpretări subiective şi la aplicarea inadecvată a sancțiunilor.

De asemenea, avizul evidențiază lipsa unei definiții precise pentru noțiunea de „materiale de propagandă", ceea ce lasă loc unor interpretări largi şi imprecise, contrare principiului securității juridice. Această ambiguitate poate genera riscul unor restrângeri nejustificate ale libertății de exprimare, în absența unei justificări proporționale şi adecvate. În plus, Consiliul atrage atenția asupra unor posibile redundanțe între diferitele categorii reglementate de textul legislativ, ceea ce denotă o lipsă de coerență şi de rigoare în redactarea acestuia.

În legătură cu observațiile şi propunerile din avize care vizează aspecte referitoare la prevalența normelor de tehnică legislativă, menționăm că, în jurisprudența Curții Constituționale s-a reținut faptul că „în jurisprudența sa, s-a mai pronunțat cu privire la critici de neconstituționalitate raportate la art. 1 alin. (5) din Constituție prin prisma încălcării Legii nr. 24/2000. Astfel, în privința incidenței normelor de tehnică legislativă în cadrul controlului de constituționalitate, Curtea a mai arătat că deşi ele „nu au valoare constituțională, [...] prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea şi coordonarea legislației, precum şi conținutul şi forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea şi previzibilitatea necesară".

De aceea, „nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență şi instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea şi previzibilitatea legii" .

Prin urmare, deşi favorabil, avizul Consiliului Legislativ confirmă faptul că propunerea legislativă necesită revizuiri substanţiale pentru a respecta exigenţele constituţionale, principiile statului de drept şi normele de tehnică legislativă.

II.4. Încălcarea prevederilor art. 4, art. 6 alin. (2), art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi raportat la art.20 privind tratatele internaţionale şi drepturile omului, menţionat şi supra; art.31 privind dreptul la informaţie; art.32 privind dreptul la învăţătură; art. 53 privind restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi.

1.Prevederile Legii pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă nr.31/2002 privind interzicerea organizaţiilor, simbolurilor şi faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid contra umanităţii şi de crime de război, precum şi pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea şi combaterea antisemitismului, în forma aprobată de Camera Deputaţilor, încalcă şi următoarele dispoziţii constituţionale: art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi; art.20 privind tratatele internaţionale şi drepturile omului, astfel cum am arătat deja; art.31 privind dreptul la informaţie; art.32 privind dreptul la învăţătură.

2.Prin adoptarea acestei legi de către cele două Camere ale Parlamentului, după părerea noastră, se încalcă şi dreptul la învăţătură, prevăzut de art.32 din Constituţie, deoarece generaţiilor tinere trebuie să li se dezvolte gândirea critică prin prezentarea faptelor istorice din toate punctele de vedere a popoarelor, etniilor, raselor implicate în evenimentul istoric, pentru a se putea evalua corect efectele evenimentelor din trecut, raportat la dezvoltarea socială, economică şi istorică, prezentă si viitoare.

Or, dreptul la învăţătură este asigurat prin libertatea de exprimare, lipsa cenzurii în artă, ştiinţă, cercetare şi educaţie, prin totalitatea materialelor care implică acest proces.

3.Prin interzicerea publicării de cărţi, mesaje, articole, documente şi conţinut audio video **se instituie o veritabilă cenzură şi anihilarea în totalitate a celor trei drepturi fundamentale constituţionale de: exprimare, informare şi învăţătură.**

Prevederile acestei legi constituie o veritabilă cenzură la libertatea academică şi ştiinţifică, faptele istorice neputând fi negate sau mistificate pentru restrângerea exercitării drepturilor si libertăţilor constituţionale.

4.Pe de alta parte apreciem că ne aflăm în fapt şi într-o încălcare veritabilă a art. 4, a art. 6 alin.(2) şi art.16 alin.(1) din Constituţia României. Statul recunoaşte si garantează persoanelor aparţinând minorităţilor naţionale dreptul la păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii lor etnice. Prin această lege adoptată se poate interpreta exclusiv posibilitatea prezentării faptelor istorice doar din punctul de vedere al minorităţilor etnice şi, pe cale de consecinţă, interzicerea punctelor de vedere a celorlalte minorităţi/majorităţi naţionale şi etnii (români, maghiari, germani, romi, evrei, greci, cehi, sârbi, turci, tătari, croaţi etc.) ceea ce **duce la încălcarea principiilor de egalitate şi nediscriminare în raport cu ceilalţi cetăţeni români**.

5. Conform prevederilor art.53 alin.(2) din Constituţia României privind **restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi** :*"(1)Exerciţiul unor drepturi sau al unor libertăţi poate fi restrâns numai prin lege şi numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securităţii naţionale, a ordinii, a sănătăţii ori a moralei publice, a drepturilor şi a libertăţilor cetăţenilor; desfăşurarea instrucţiei penale; prevenirea consecinţelor unei calamităţi naturale, ale unui dezastru*

ori ale unui sinistru deosebit de grav. (2)Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu şi fără a aduce atingere existenţei dreptului sau a libertăţii."

Apreciem că, faţă de obiectul legii aprobate, apărarea valorii sociale ocrotite de această lege este foarte mică raportat la segmentul cetăţenilor apăraţi prin ea, raportat la valoarea şi proporţionalitatea drepturilor şi libertăţilor îngrădite, cenzurate sau efectiv anihilate, aparţinând celorlalte categorii de cetăţeni ai României.

6.Astfel, **restrângerea dreptului la libera exprimare, dreptului la informare, dreptului la învăţătură, egalitatea în faţa legii, nediscriminarea, dreptul la identitate raportat la beneficiul apărării unor grupuri minoritare este disproporţionată,** iar **această disproporţionalitate nu este necesară într-o societate democratică.**

X X X

Pentru toate aceste considerente, solicităm admiterea obiecţiei de neconstituţionalitate şi, în principal, să constataţi neconstituţionalitatea în ansamblul ei a Legii pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de urgenţă nr.31/2002 privind interzicerea organizaţiilor, simbolurilor şi faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni de genocid contra umanităţii şi de crime de război, precum şi pentru modificarea Legii nr.157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea şi combaterea antisemitismului (PLx168/2025,L125/2025), iar în subsidiar, să constataţi neconstituţionalitatea art.I pct. 3, pct.4, pct.5, pct.6, pct.9, pct.10, pct.12, pct.14 şi pct.15 şi art.II pct.1 şi pct.2 raportat la prevederile **art.1 alin.(3) privind statul de drept şi alin.(5) privind respectarea Constituţiei, a supremaţiei sale şi a legilor; art.6 alin.(2) privind dreptul la identitate; art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi; art.20 privind tratatele internaţionale şi drepturile omului; art.26 privind viaţa intimă, familială şi privată; art.29 privind libertatea conştiinţei; art.30 alin.(1) şi (2) privind libertatea de exprimare; art.31 privind dreptul la informaţie; art.32 privind dreptul la învăţătură; art. 53 privind restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi; art.10 CEDO .**

Lider al Grupului parlamentar S.O.S.România	**Lider al Grupului parlamentar AUR**	**Lider al Grupului POT**
GOIDESCU IONEL	**ENACHE MIHAI ADRIAN**	**GAVRILĂ ANAMARIA**

Redactat:

Deputat S.O.S. România - Prof.univ.dr. Vedinaş Verginia

Deputat S.O.S. România – Av. Baş Ana-Marcela

Consilier Luminiţa Crafcenco

DOMNULUI MARIAN ENACHE - PREŞEDINTE AL CURŢII CONSTITUŢIONALE